

První výsledky průzkumu CZECHSEX: frekvence sexuálních aktivit Čechů klesá, seznamování se více přesouvá na internet. Většina je se svým sexuálním životem spokojená

13. 5. 2024, PRAHA – Za poslední dekádu nebyla k dispozici žádná data o sexualitě obyvatelstva ČR. V Česku přitom mezi lety 1993–2013 probíhaly unikátní průzkumy tohoto typu, realizované Sexuologickým ústavem 1. LF a VFN. Proto byla ve spolupráci s agenturou MindBridge koncem března úspěšně dosbírána data k reprezentativnímu průzkumu CZECHSEX, který jako první v ČR respektuje také mezinárodní doporučení metodiky provedení reprezentativních výzkumů sexuality a genderu. První předběžné výsledky byly prezentovány na závěrečné tiskové konferenci v Charvátově sále III. interní kliniky VFN a 1. LF UK.

Podařilo se tak shromáždit reprezentativní data mapující řadu témat týkajících se sexuálního zdraví a well-beingu v české populaci. Mezi tato témata patří například seznamování, vztahy, sexuální well-being, potíže v sexuálním fungování, parafilní preference, sexuální milníky, masturbace a frekvence sexuálních aktivit, sexuální násilí, chemsex, pohlavně přenosné nemoci, LGBTQ+ témata, konzumace pornografie a sexuální aktivity online nebo postoje ve společnosti k těmto tématům.

Sexuální milníky a sexuální well-being

„Průměrný věk prvního sexu u žen je 17.46. u mužů je to průměrně v 18.33 letech. Průměrný věk prvního sexu se od posledního výzkumu v roce 2013 příliš nelišil. V tomto roce uváděly ženy průměrný věk prvního sexu 17.73 let, muži uváděli průměrný věk 17.79. Průměrný věk prvního sexu je nižší v mladších věkových kohortách. V nejmladší věkové kategorii ženy (18–25 let) uvádí průměrný věk prvního sexu 16.63, muži ve věku 18–25 let pak věk prvního sexu 17.21 let,“ popisuje Mgr. Kateřina Klapilová, Ph.D., vedoucí Centra pro sexuální zdraví a intervence NUDZ a hlavní metodik průzkumu CZECHSEX.

„Z našich dat také vyplývá, že ženy průměrně začínají masturbovat v 16.61 letech. U mužů je to o něco dříve, průměrně ve 14.24 letech. I tento údaj zůstává ve shodě se sběrem z roku 2013, kde muži uváděli věk první masturbace průměrně ve 14.04 letech, u žen to bylo v 16.17 letech. Trend směrem k dřívějšímu nástupu masturbace je patrný zejména u žen, kde se v nejmladší věkové kohortě snižuje na 13.38 let. Oproti tomu ženy v nejstarší věkové kohortě (66–75 let) začínaly masturbovat průměrně ve 20.33 letech. Stejně tak se napříč věkovými kohortami snižuje i věk prvního sledování pornografie. V nejmladší věkové kohortě (18–25 let) je to mezi ženami průměrně ve 14.52 letech, u mužů v 14.18, zatímco v nejstarší věkové kohortě (65–75) začínaly ženy sledovat pornografii průměrně ve 31.75 letech a muži v 28.41 letech,“ říká doktorka Klapilová.

Většina lidí napříč věkovými kategoriemi je za posledních 12 měsíců spíše spokojena se svým sexuálním životem. Naprostá většina lidí preferuje spíše partnerské sexuální aktivity před masturbací.

Frekvence sexuálních aktivit

Ukazuje se, že 5.93 % žen a 8.43 % mužů nikdy nemělo sex. Z toho ve věkové kohortě 18–25 let jde u mužů o 54.4 %. U žen je to 30 % ze stejné věkové kohorty. I mezi nejstarší generací se najdou lidé, kteří nikdy neměli sex. Jedná se o 4 % žen a 2.4 % mužů ve věkové kohortě 65–75 let.

„Frekvence sexuálních aktivit se snižuje s věkem. I mezi současnými mladými lidmi, ale zůstává překvapivě nízká. Z dat vyplývá, že průměrně měly ženy za poslední měsíc sex s druhou osobou 0.71krát a muži 0.99krát, průměrná frekvence sexu je tedy v české populaci méně než jednou za poslední měsíc (v období sběru dat). Ve věkové kategorii 18-25 let to bylo u žen průměrně 1.7krát za poslední měsíc a u mužů 1.3krát. To je v souladu s údajem o průměrné měsíční frekvenci v posledním roce. V posledním roce uvádějí ženy i muži frekvenci sexu obvykle jednou či několikrát za měsíc. U lidí, kteří měli v době sběru dlouhodobý partnerský vztah, byla frekvence sexu s partnerem za měsíc průměrně 5.72krát u mužů a 5.63krát u žen,“ popisuje prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc., garant výzkumu.

Frekvence masturbace se velmi liší v jednotlivých věkových kohortách. V nejmladší věkové kohortě od 18 do 25 let masturbují ženy průměrně 4.06krát za měsíc a muži průměrně 8.80krát za měsíc. S věkem pak frekvence výrazně klesá. Nikdy v životě nemasturbovalo 21.3 % žen a 5.2 % mužů. Ženy masturbovaly v průměru 1.96krát za poslední měsíc, muži 5.39krát. Za poslední rok nejčastěji uvádějí ženy průměrnou četnost masturbace jednou či několikrát za rok a muži jednou či několikrát za měsíc.

„Na první pohled se zdá, že od posledního celonárodního průzkumu sexuálního chování došlo ve frekvenci sexuálních aktivit k poklesu. V roce 2013 uváděly ženy měsíční frekvenci masturbace 5.56krát a muži 9.13krát. V partnerství uváděly ženy průměrnou frekvenci pohlavních styků 8.37krát a muži 9.57krát za měsíc. Vyšší celkové údaje jsou však zapříčiněny rozdílem v metodice obou výzkumů,“ doplňuje profesor Weiss.

Sexuální potíže (dysfunkce)

Z dat vyplývá, že nějaká ze sexuálních potíží se v průběhu života po dobu alespoň několika měsíců objevila u 61.19 % žen a 55.01 % mužů. Ne všem ale způsobovala stres. Přítomnost dysfunkce spolu s klinicky významným stresem (tzn. diagnostikovatelná porucha podle nové klasifikace MKN 11) se objevila u 21.41 % žen a 16.06 % mužů.

„Sexuální potíže nejsou výjimečnou záležitostí ani u žen, ani u mužů – nejčastěji se u žen někdy v životě objevila snížená sexuální touha 44.8 % nebo potíže s dosažením orgasmu u 44.6 % žen. Potíže se sexuálním vzrušením se objevily někdy v životě u 42.7 % žen, bolest při pohlavním styku u 19.6 % žen a sexuální kompulzivita (tj. problémy se zvládnutím sexuálních nutkání, např. nadměrná konzumace pornografie) u 16.5 % žen. U mužů se nejčastěji objevují potíže s erekcí, ty se vyskytly někdy v životě u 26.1 %, které se častěji objevují s vyšším věkem, zatímco mezi lidmi ve věku 18-25 se tato potíž vyskytovala pouze u 6.6 %, ve věkové kohortě 66-75 let už se vyskytovala u 26.3 % osob. Snížená sexuální touha se vyskytla někdy v životě po dobu alespoň několika měsíců u 24.4 % mužů, předčasná ejakulace u 24.6 %, opožděná ejakulace u 23.0 % a sexuální kompulzivita u 23.8 %. I přesto odbornou péči kvůli sexuálním potížím vyhledalo pouze 4.6 % mužů a 5 % žen, u kterých se nějaká z potíží vyskytla,“ popisuje MUDr. Libor Zámečník, Ph.D., přednosta Sexuologického ústavu 1. LF UK a VFN.

Potíže dosáhnout orgasmu se v posledním roce objevily u 21.3 % žen. To je srovnatelné s německým celonárodním průzkumem GeSiD z roku 2019, ve kterém tuto potíž za poslední rok uvedlo 23.6 % žen. Velmi srovnatelná čísla se objevují také u prevalence erektilní dysfunkce u mužů v posledním roce. Z našich dat vyplývá, že v posledním roce mělo potíže dosáhnout nebo udržet erekci 14 % mužů, v průzkumu GeSiD se jednalo o 13.6 %.

„U žen jsme mapovali také způsoby dosahování orgasmu. Z dat vyplývá, že při masturbaci dosahují ženy orgasmu nejčastěji klitoridálním drážděním (ve 43.9 % případů), zatímco při

partnerských sexuálních aktivitách nejčastěji kombinovaným drážděním (ve 48.6 % případů). Některé ženy také uvedly, že během masturbace nebo během partnerských aktivit orgasmu nedosahují. U masturbace se jednalo o 4.4 % žen a u partnerského sexu o 4.2 % žen," doplňuje Mgr. Lucie Krejčová, Ph.D. z Národního ústavu duševního zdraví.

Sexuální násilí

Hrozbami nebo násilím bylo k sexuálním aktivitám někdy v životě donuceno 16.8 % žen a 4.9 % mužů. To je 896 720 žen a 254 141 mužů v přepočtu na počet obyvatel. Kromě toho má minimálně 29.9 % žen a 16.9 % mužů zkušenost s nevyžádaným kontaktem se sexuálním záměrem (např. osaháváním), to je v přepočtu 1 595 948 žen a 876 526 mužů.

„Z našich dat také vyplývá, že u žen, které zažily sexuální násilí, se to u 19 % z nich poprvé stalo ve věku mladším než 15 let. U mužů je to u 7.5 %. K nejvíce alarmujícím výsledkům patří to, že oběti v drtivé většině případů sexuální obtěžování a znásilnění nenahlašují na policii. V našem vzorku uvedlo 93.1 % žen a 98 % mužů, že situaci nenahlásilo. Mezi nejčastější důvody, proč oběti situaci nehlásily na policii, patří nevyhodnocení situace jako znásilnění (u 42.4 % žen 58.4 % mužů) a na druhém místě stud (29.3 % žen a 14.7 % mužů),“ popisuje doktorka Klapilová.

Vztahy a seznamování

V době průzkumu bylo v dlouhodobém partnerském vztahu 73.7 % respondentů. Z nich 26.7 % uvedlo, že mají kromě dlouhodobého partnerského vztahu také vztah pouze sexuální.

„Lidé se nejčastěji seznamují přes přátele (29.6 %), v práci nebo ve škole (20.0 %) či v rámci společenských aktivit (17.5 %). Data ze zahraničí také ukazují přesun seznamování na internet. I v České republice se přibližně 13.4 % párů seznámí online, to je více, než vyšlo v roce 2019 v německém celonárodním průzkumu GeSiD, kde se online seznámilo 9 % párů. Nejčastěji se online seznamují mladí lidé (20.7 % v nejmladší kohortě 18-25 let), s věkem využívání online prostoru pro seznámení klesá (4.9 % v nejstarší kohortě 66-75 let),“ popisuje Markéta Šetinová, Ph.D., zakladatelka institutu Moderní láska.

Co se týče počtu sexuálních partnerů, z dat vyplývá, že ženy mají průměrně 8.6 sexuálních partnerů za život, zatímco muži 11.6. „Tento rozdíl v počtu partnerů mezi pohlavími, kdy ženy mají průměrně méně sexuálních partnerů než muži, sledujeme dlouhodobě. Může být dán jednak společenským stigmatem a jednak nevhodně zvolenou metodologií analýzy dat. Podíváme-li se na střední hodnotu našich dat, nejčastěji mají muži i ženy 5 sexuálních partnerů, počet je tedy napříč pohlavími vyrovnaný. Zejména ženy v našem průzkumu udávají více sexuálních partnerů než v minulých průzkumech, což může být dáno zvýšením tolerance společnosti k tématu ženské sexuality,“ doplňuje Markéta Šetinová.

LGBTQ+ populace

V rámci průzkumu CZECHSEX bylo zjištěno, že 7 % lidí v populaci má jinou než heterosexuální orientaci. To znamená 736 230 lidí. Tato zjištění jsou v souladu se zahraničními daty, která uvádí prevalenci 5-10 %. Nejčastější ne-heterosexuální orientace je bisexualita/pansexualita, která se v populaci týká 3.2 % obyvatel, tedy 341 440 lidí. Druhou nejpočetnější skupinou jsou gayové, kterých jsou 2 %, tedy 213 400 lidí, leseb je pak 0.6 %, to znamená 64 020 lidí. Nebinárních a genderově rozmanitých osob je v populaci 0.4 %. V přepočtu na populaci se jedná přibližně o 42 680 lidí.

„Pro 33.5 % obyvatel ČR je zcela přijatelné, aby homosexuální páry měly stejná práva jako páry heterosexuální. Pro 14.3 % populace je to však stále naprosto nepřijatelné. Pro 22.7 % populace je také naprosto nepřijatelné, aby trans lidé nemuseli podstupovat sterilizaci při úřední změně

pohlaví. Naprosto přijatelné je to pro 20.3 % lidí," říká Mgr. Andrea Stašek z Institutu pro psychologický výzkum FSS MUNI.

Online sexuální aktivity

V průběhu života mělo zkušenost se sledováním pornografie 78.5 % lidí. Naopak nikdy pornografii nesledovalo 21.5 %. Více zkušenosti jsou v tomto ohledu muži, 89.5 % někdy pornografii sledovalo, u žen je to pouze 67.6 %. Největší podíl lidí, kteří pornografii nikdy nesledovali, je mezi staršími generacemi. Mezi lidmi ve věku 55-75 let se jedná o 27.7 %. Největší zkušenost se sledováním mají lidé ve středním věku. Zde pornografii nikdy nesledovalo pouze 16.4 %.

„4 % mužů a 1 % žen konzumují pornografii každý den nebo několikrát denně. Závislostí na pornografii (respektive kompulzivní poruchou sexuálního chování týkající se sledování pornografie) jsou nejvíce ohroženi lidé ve věku 18-34 let. V této věkové kategorii je ohroženo 5.4 % lidí. Častěji se toto ohrožení týká mužů (4.3 %), zatímco u žen je to 1.6 %,“ popisuje doc. Mgr. Anna Ševčíková, Ph.D., výzkumnice z Institutu pro psychologický výzkum FSS MUNI.

Lidé také získávají zkušenosti s novými online sexuálními aktivitami. Například s "Live sexem" (tj. živý video-přenos pornografie na internetu) má zkušenost 12 % mužů a 4 % žen. 17 % mužů a 5 % žen zatím live sex nezkusilo, ale chtělo by. Se sextingem (zasíláním nahých fotografií alespoň jednou v životě) má zkušenost 30 % mužů i žen.

Detailní analýzy budou probíhat

Sběr dat pro průzkum CZECHSEX proběhl dvěma způsoby: online formou a osobním dotazováním. Respondenti byli vybíráni na základě kvót (pohlaví, věk, vzdělání, místa a velikosti bydliště). Celkem bylo sesbíráno 4660 odpovědí online a 2009 odpovědí osobním dotazováním.

Data prezentována v této tiskové zprávě je třeba vnímat jako předběžná, neměla by se však již měnit zásadním způsobem. „Dále bude probíhat detailnější analýza jednotlivých oblastí a postupné zveřejňování odborných článků a reportů z nich.

O postupu a dílčích výsledcích budeme informovat na stránkách www.intimitavcr.cz/.

V roce 2025 je plánována i souhrnná publikace v češtině s detailní analýzou Sexuálního chování, zdraví a well-beingu obyvatel ČR," uzavírá doktorka Klapilová.